

Datum
2019-06-20Diarienummer
2019-13008-2

Mottagare

Er referens
Ju2019/01919/L5

Utkast till lagrådsremiss Ett särskilt straffansvar för samröre med en terroristorganisation

Säkerhetspolisen tillstyrker förslaget att ett samröresbrott införs i lagstiftningen men bedömer att förslagen som helhet i utkastet till lagrådsremiss ger en mer begränsad praktisk tillämpning än förslagen i promemorian Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation (Ds 2017:62). Eftersom Lagrådet har bedömt att det ursprungliga förslaget inte är förenligt med grundlagen anser Säkerhetspolisen att en grundlagsändring bör utredas om man vill uppnå den effekt som det tidigare lagförslaget kunde förväntas ha.

4 Ett samröresbrott

Säkerhetspolisen tillstyrker förslaget att ett samröresbrott införs i lagstiftningen. Säkerhetspolisen har dock vissa synpunkter som berör denna del av utkastet.

Såsom Säkerhetspolisen framförde i remissvaret avseende promemorian såg Säkerhetspolisen positivt på att det straffbara området utvidgades på det föreslagna sättet och såg att förslagen torde kunna få betydelse inom ett antal områden. Säkerhetspolisen bedömde att kriminalisering av i princip alla former av deltagande i en terroristorganisation gav skäl att anta att det skulle bli lättare att lagföra sådant agerande avseende vilket det idag måste bevisas att syftet med handlandet har varit att terroristbrott eller annan särskilt allvarlig brottslighet ska begås. Lagförslagen bedömdes även kunna ge effekt när det gäller personer som befinner sig i Sverige och som öppet deklarerar sitt medlemskap i en terroristorganisation.

Det är svårt att göra en mer preciserad bedömning av hur skillnaden mellan nu aktuellt förslag till kriminalisering av samröre och det tidigare förslaget om kriminalisering av samröre och deltagande kommer att falla ut i Säkerhetspolisens praktiska verksamhet. Det förefaller dock som att flera vinster som Säkerhetspolisen såg med det tidigare förslaget nu går förlorade.

Datum

2019-06-20

Diarienummer

2019-13008-2

I sammanhanget erinras om att såväl de organisationer, grupperingar och nätverk som förfaller träffas av begreppet terroristorganisation som den verksamhet dessa bedriver är av varierande karaktär, där icke brottsliga aktiviteter och strukturer blandas med – och bidrar till – särskilt allvarlig brottslighet och där den privata sfären inte kan särskiljas från den ideologiska bevekelsegrunden (eller den militära strukturen i exempelvis ett konfliktområde). I en internationell kontext, dvs. i ett konfliktområde där det finns militära styrkor, går det att finna organisationer med tydlig struktur och hierarki. Men i de flesta fall rör det sig snarare om individer som tillsammans med andra i löst sammansatta grupperingar eller nätverk sympatiserar med den övergripande målsättningen och den grundläggande ideologin snarare än med en specifik organisation, alternativt personer som verkar i en organisations anda utan (direkt) kontakt med organisationen.

Säkerhetspolisen konstaterar att den föreslagna lagstiftningen utgår från ett organisationsbegrepp som är mer beständigt än det som är vanligast förekommande åtminstone i en svensk kontext. Även om det i utkastet framgår att organisation här kan avse en mer eller mindre varaktig gruppering eller nätverk framgår det i motiveringen att det ska handla om att agera för organisationen eller tillhandahålla något till en *medlem* av organisationen (s. 26). Lagförslaget är således inriktat på mer direkt stöd till organisation och inte på aktiviteter som utgör ett indirekt stöd men som ändå kan gagna en organisations terroristverksamhet. Det kan många gånger vara svårt att visa att ett viss agerande har skett *för* en organisation eller *till* en organisation eftersom detta förefaller kräva att det kan visas en kontakt med organisationen.

När det gäller det specifika stödet anser Säkerhetspolisen avseende punkten 1 att det förvisso är positivt att det enligt förslaget blir tydligt att kommunikationsutrustning är en typ av utrustning som omfattas av bestämmelsen. En utförlig exemplifiering riskerar dock att leda till att tillämpningen av bestämmelsen blir snävare än avsett. Risken är att möjligheten att täcka in en typ av utrustning som nu inte kan förutses går förlorad.

När det gäller punkten 3, ”annat liknande stöd” anser Säkerhetspolisen att det inte är helt tydligt vad bestämmelsen avser att träffa. Säkerhetspolisen menar att det finns behov av att kriminalisera exempelvis stöd som utgörs av produktion av propaganda för terrorism. Det är viktigt att det framgår att även sådant stöd täcks av bestämmelsen. Vidare anser Säkerhetspolisen att det kan ifrågasättas varför inte bistånd med barnpassning eller matlagning skulle kunna ingå i straffbestämmelsen. Dessa former av stöd måste båda anses bidra till att upprätthålla och stärka en terroristorganisation och därmed dess förmåga att begå särskilt allvarlig brottslighet. Gränsdragningen blir särskilt intressant när det handlar om verksamhet som kan framstå vara av humanitär natur men som bedrivs i organisationens

Datum

2019-06-20

Diarienummer

2019-13008-2

egen regi. Om nämnda aktiviteter inte kriminaliseras kommer de bevisproblem Säkerhetspolisen ser i dagens lagstiftning sannolikt att bestå.

Säkerhetspolisen bedömer således att det, även om förslagen i utkastet träder ikraft, kommer att finnas exempel på stödjande verksamhet som återstår att kriminalisera för att kriminalisering ska leda till reella skillnader avseende möjligheten att på ett tidigt stadium ingripa mot terroristbrottslighet. Avseende resandebrottet, exempelvis, har problemet varit att bevisa brott vid deltagande i terroristverksamhet även om anslutning till en terroristorganisation har ansetts visat. En kriminalisering av deltagande skulle underlätta denna problematik. Det nu aktuella förslaget kräver dock fortfarande att det kan visas att en resa har skett i syfte att visst samröre ska ske, vilket kommer att vara svårt när visst samröre fortfarande ska vara legalt.

Sammanfattningsvis ser Säkerhetspolisen nackdelar med att deltagande inte kriminaliseras. Mot bakgrund av Lagrådets yttrande anser Säkerhetspolisen att det nya förslaget till Lagrådet på ett heltäckande sätt behöver omfatta gärningar för vilka kriminalisering inte kan anses stå i strid med grundlagen. Vidare bedömer Säkerhetspolisen, till skillnad mot vad som anförs i utkastet till lagrådsremiss (s. 14), att det kan vara värt att överväga att kriminalisera deltagande i en terroristorganisation för vilken det är möjligt att göra inskränkningar i föreningsfriheten enligt 2 kap. 24 § andra stycket regeringsformen. Avseende det som i nuläget inte bedöms kunna kriminaliseras med hänsyn till grundlagen anser Säkerhetspolisen att behovet av att ändra grundlagen bör utredas.

5 Offentlig uppmaning, rekrytering, resa och finansiering i förhållande till samröresbrottet bör kriminaliseras

Säkerhetspolisen tillstyrker att offentlig uppmaning, rekrytering, resa och finansiering i förhållande till samröresbrottet kriminaliseras.

Säkerhetspolisen ifrågasätter dock utkastets slutsats att det inte finns något praktiskt behov av att straffbelägga utbildning i förhållande till samröre med en terroristorganisation. Säkerhetspolisen noterar att samma slutsats drogs i promemorian, men då bland annat med motiveringen att utbildningen i vissa fall skulle utgöra ett moment i deltagandet i terroristorganisationens verksamhet. Behovet av att kriminalisera utbildning till samröre borde vara större med det nuvarande förslaget. Ett praktiskt behov av kriminalisering torde kunna finnas om användningen för samröre med terroristorganisation skulle göras alternativ till rekvisitet att gärningen ska ha begåtts med vetskap om att mottagaren ska ha för avsikt att använda instruktionerna för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet (5 §) respektive i avsikt att använda dem för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet (5 b §).

Datum

2019-06-20

Diarienummer

2019-13008-2

8 Olovlig värvning

Säkerhetspolisen tillstyrker förslaget.

9 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Säkerhetspolisen tillstyrker förslaget till datum för ikraftträdande.

10 Konsekvenser av förslagen

Säkerhetspolisen bedömer att förslagen inte kommer att påverka myndighetens verksamhet i samma utsträckning som förslagen i promemorian bedömdes göra, detta eftersom de nu aktuella förslagen inte förväntas ha lika stor effekt på arbetet med att förebygga, förhindra och utreda olika former av terrorbrott. Säkerhetspolisen bedömde att särskilt kriminalisering av resande för att delta i en terroristorganisation, och rekrytering till och finansiering av deltagande i en terroristorganisation skulle leda till ett ökat antal förundersökningar. Viss ökning av Säkerhetspolisens kostnader kan ändå förutses, och det gäller både den utredande verksamheten och underrättelseverksamheten. Det är därför viktigt att Säkerhetspolisens ges en permanent anslagsökning som täcker behovet och som ligger i nivå med redan utdelade engångsbelopp.
